Пшенична І. Використання інформаційних технологій у процесі формування навичок самостійної освітньої діяльності здобувачів вищої освіти. *Освіта. Інноватика. Практика,* 2022. Том 10, № 8. С. 47-53. DOI: 10.31110/2616-650X-vol10i8-007

Pshenychna I. Vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii u protsesi formuvannia navychok samostiinoi osvitnoi diialnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity [Using information technologies in the process of forming skills of independent educational activity of higher education students]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice,* 2022. Vol. 10, No 8. S. 47-53. DOI: 10.31110/2616-650X-vol10i8-007

УДК 37.026.7
DOI: 10.31110/2616-650X-vol10i8-007

Ірина ПШЕНИЧНА
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна
https://orcid.org/0000-0002-0602-2994
pshenychna04@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація*. Дана стаття досліджує використання інформаційних технологій у процесі формування навичок самостійної освітньої діяльності. Застосування сучасних технологій у навчанні відкриває безліч можливостей для підвищення ефективності освіти і розвитку самостійності учнів. Стаття висвітлює роль інформаційних технологій у забезпеченні доступу до навчального матеріалу та розширенні інформаційного простору. Завдяки комп'ютерам, планшетам, смартфонам та інтернету студенти можуть швидко знайти потрібну інформацію, досліджувати різні джерела, спілкуватися з експертами у галузі і отримувати незалежні оцінки своїх знань. Використання сучасних освітніх технологій сприяє комплексному оновленню процесу вищої освіти, оскільки ІТ-інструменти частково активуються при використанні широкого спектру інноваційних педагогічних технологій і виступають інструментами традиційного викладання. Сучасне програмне забезпечення здатне виступати фільтром, який розширює можливості людини мислити. Оскільки формування інтелектуального капіталу залежить від якісного зростання знань, сучасна вища освіта покликана не стільки передавати знання, а і вчити їх обробляти і накопичувати, конструювати нове знання, виконувати своєрідну "інженерну" функцію по відношенню до новітньої інформації. Використання інформаційних технологій сприяє розвитку навичок критичного мислення, оскільки вимагає критичного оцінювання джерел інформації, пошуку альтернативних рішень і творчого підходу до розв'язання завдань. Заключні висновки статті підкреслюють, що використання інформаційних технологій у процесі формування навичок самостійної освітньої діяльності є невід'ємною складовою успішної освіти в сучасному світі. Вони сприяють розвитку самостійності, підвищенню мотивації до навчання і позитивно впливають на академічні досягнення здобувачів вищої освіти. Досвід застосування інформаційних технологій у навчальних процесах показує їх великий потенціал для покращення освіти в майбутньому.*

Ключові слова: *інформаційні технології; інформаційна компетентність; дидактичні умови; дидактичні засади; самостійна освітня діяльність; професійна компетентність; освітні технології.*

Iryna PSHENYCHNA
Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine
https://orcid.org/0000-0002-0602-2994
pshenychna04@gmail.com

USING INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF FORMING SKILLS OF INDEPENDENT EDUCATIONAL ACTIVITY OF HIGHER EDUCATION STUDENTS

Abstract*. This article explores the use of information technologies in the process of developing skills of independent educational activity. The use of modern technologies in education opens up many opportunities for improving the efficiency of education and developing students' independence. The article highlights the role of information technology in providing access to educational material and expanding the information space. Thanks to computers, tablets, smartphones and the Internet, students can quickly find the information they need, research various sources, communicate with experts in the field and receive independent assessments of their knowledge. The use of modern educational technologies contributes to the comprehensive renewal of the higher education process, as IT tools are partially activated when using a wide range of innovative pedagogical technologies and act as tools for traditional teaching. Modern software can act as a filter that expands a person's ability to think. Since the formation of intellectual capital depends on the qualitative growth of knowledge, modern higher education is designed not only to transfer knowledge, but also to teach how to process and accumulate it, construct new knowledge, and perform a kind of "engineering" function in relation to the latest information. The use of information technologies contributes to the development of critical thinking skills, as it requires critical evaluation of information sources, search for alternative solutions and creative approach to solving problems. The final conclusions of the article emphasise that the use of information technologies in the process of developing skills of independent educational activity is an integral part of successful education in the modern world. They contribute to the development of independence, increase motivation to learn and have a positive impact on the academic achievements of higher education students. The experience of using information technologies in educational processes shows their great potential for improving education in the future.*

Keywords: *information technologies; information competence; didactic conditions; didactic principles; independent educational activity; professional competence; educational technologies.*

Постановка проблеми. Термін "інформатизація" означає широке впровадження в навчальний процес методів і засобів інформаційно-комунікаційних технологій, створення комп'ютеризованого

середовища, наповнення цього середовища комп'ютеризованими джерелами науково-педагогічної та управлінської інформації, надання доступу до цих джерел суб'єктам навчального процесу та можливості застосовувати їх засоби для вирішення різноманітних завдань. Поняття інформатизації освіти означає оснащення структурних елементів системи освіти на всіх її організаційних рівнях (навчальні заклади, наукові, науково-методичні установи, органи управління тощо) засобами інформаційних технологій (персональні комп'ютери, мультимедійні засоби, підключені до мережі Інтернет, тощо).

Незалежна освітня діяльність є важливим аспектом сучасної освіти, що сприяє розвитку самостійності, критичного мислення та навичок самовдосконалення у здобувачів вищої освіти. За останні роки інформаційні технології стали неодмінною частиною нашого повсякденного життя, включаючи освітню сферу. Використання інформаційних технологій в процесі формування навичок самостійної освітньої діяльності може відігравати значну роль у покращенні якості освіти та стимулюванні активності студентів.

Однак, несвідоме або неправильне використання інформаційних технологій може призвести до негативних наслідків. Існує ризик того, що студенти можуть занадто залежати від інформаційних технологій, що призводить до зниження їх здатності до самостійного мислення і пошуку знань. Крім того, великий обсяг інформації, доступної в Інтернеті, може призвести до перевантаження студентів і розсіяності у навчальному процесі.

Також важливо звернути увагу на можливість виникнення нерівності в доступі до інформаційних технологій. Студенти з низьким рівнем соціально-економічного статусу або з обмеженими можливостями можуть мати обмежений доступ до необхідного обладнання та програмного забезпечення, що ускладнює їхню здатність до самостійного навчання з використанням інформаційних технологій.

Таким чином, проблема полягає у досягненні балансу між використанням інформаційних технологій для підтримки самостійної освітньої діяльності студентів та уникнення негативних наслідків, пов'язаних з їхнім недбалим або неправильним використанням. Потрібно з'ясувати, як оптимально впроваджувати інформаційні технології у навчальний процес, щоб забезпечити ефективне формування навичок самостійної освітньої діяльності здобувачів вищої освіти, враховуючи їхні індивідуальні потреби та забезпечити рівні можливості для всіх учасників освітнього процесу. Підготовка фахівця до повноцінного життя і роботи в інформаційному суспільстві, комплексна перебудова педагогічного процесу, підвищення його якості та ефективності є основними цілями інформатизації освітнього процесу. Для забезпечення інформаційної підтримки педагогічного процесу кожен викладач і студент повинен мати доступ до практично необмеженого обсягу інформації та її аналітичної обробки, а також можливості безпосереднього залучення до інформаційної культури суспільства. Інформатизація закладів вищої освіти є базовою, обов'язковою частиною процесу інформатизації освіти і суспільства в цілому. Тому в процесі інформатизації освіти проблемам інформатизації об'єктів, які є складовими системи освіти, має приділятися першочергова увага, а весь процес має бути керованим з боку державних і місцевих органів влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогічній та психологічній літературі інтенсивно обговорюється питання доцільності застосування нових цифрових технологій у освітньому процесі. Динаміку зміни підходів до проблеми користування нових цифрових технологій у освітньому процесі вищої школи можна простежити при аналізі останнього десятиліття. Сьогодні, коли комп'ютер є частиною системи засобів навчання, дискусії ведуться про підвищення ефективності навчання за допомогою нових інформаційних технологій, про формування професійно-педагогічних навичок роботи в ІТ-середовищі і про підвищення якості освіти за допомогою нових інформаційних технологій. Про зростаючий інтерес до проблем навчання з використанням нових цифрових технологій свідчить аналіз сучасних педагогічних досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених та практика вітчизняної освіти: В. Биков, Н. Бойко, Р. Вернидуб, Р. Гуревич, Г. Захарова, О. Малихін, Н. Морзе, С. Нужна, В. Чайка, І. Шелевицький – це далеко неповний перелік дослідників, які розробляють цей напрям.

Метою дослідження є вивчення впливу інформаційних технологій на процес формування навичок самостійної освітньої діяльності. Дослідження спрямоване на встановлення того, як інформаційні технології можуть сприяти покращенню самостійної освітньої діяльності здобувачів вищої освіти.

Методи дослідження. Для написання статті були використані емпіричні (спостереження, опис) та теоретичні (аналіз, узагальнення, пояснення) методи.

Виклад основного матеріалу дослідження. В освітній реальності вітчизняної вищої школи термін "інформаційні технології" об'єднує процеси інформатизації та комп'ютеризації освіти, причому друге поняття (комп'ютеризація) є частиною першого. У багатьох дисертаційних дослідженнях інформаційні технології відіграють роль рушійних сил у формуванні різних професійно значущих якостей і характеристик, широкого спектру компетенцій тощо. Інформаційна компетентність

здобувачів вищої освіти має ключове значення в сучасному світі, де інформація швидко змінюється і поширюється, а її обсяги постійно збільшуються. Інформаційна компетентність - це сукупність знань, умінь і навичок, які дозволяють людині ефективно знаходити, оцінювати, використовувати та передавати інформацію. В освітньому контексті інформаційна компетентність означає, що студенти можуть ефективно працювати з різними джерелами інформації. Це можуть бути як традиційні джерела, такі як книги та статті, так і сучасні технології, такі як Інтернет, соціальні мережі та бази даних.

Інформаційна компетентність у освітньому процесі має важливе значення, оскільки допомагає здобувачам вищої освіти розвивати критичне мислення та аналізувати інформацію на предмет її точності та актуальності. Це дозволить здобувачам ефективно працювати з інформацією та використовувати її для вирішення різноманітних проблем і завдань. Інформаційна компетентність також важлива для розвитку навичок самоосвіти. Це стає все більш важливим у нашому швидкоплинному світі.

Надання доступу до різних джерел інформації та розвиток навичок пошуку, оцінювання та використання цієї інформації є важливим для розвитку інформаційної компетентності в освіті. Крім того, для того, щоб оцінити достовірність інформації та відрізнити факти від дезінформації та фейків, важливо навчити здобувачів вищої освіти Інтернет-етикету та навичкам критичного мислення.

До складу інформаційної компетентності входять такі елементи, як:

- пошук інформації: уміння швидко та ефективно знаходити необхідну інформацію в різних джерелах, включаючи веб-пошук, бази даних, бібліотеки, архіви та ін;

- оцінка інформації: здатність аналізувати та критично оцінювати інформацію, яку знайшли, визначаючи її точність, достовірність та значимість;

- використання інформації: уміння ефективно використовувати знайдену інформацію для розв'язання конкретних завдань, таких як написання документів, виконання проектів, прийняття рішень тощо.

- зберігання та організація інформації: знання про різні методи зберігання, організації та обробки інформації.

Основним засобом розвитку комунікативних і пізнавальних здібностей студентів закладів вищої освіти є сучасні інформаційні технології. Інформаційна сутність процесу навчання, в якому особливе місце займає обмін інформацією різного роду, є об'єктивною умовою використання інформаційних технологій у практиці вищої освіти. При цьому інформаційні технології можна назвати новими, якщо вони: відповідають вимогам педагогічних технологій; вносять щось нове в педагогічну практику; використовують комп'ютер. Підвищенню успішності навчання студентів закладів вищої освіти сприятиме розробка методичної системи використання інформаційних технологій при вивченні гуманітарних дисциплін, що базується на дидактичних принципах навчання, адаптованих до використання інформаційних технологій, а також забезпечення практичної частини навчання системою комп'ютерно-орієнтованих практичних робіт, що складаються із завдань різного рівня складності.

Український дидакт В. Чайка зазначає, що можливості інформаційних технологій та комп'ютерного навчання надзвичайно широкі, зокрема "надання інформації, управління процесом навчання, перевірка та корекція результатів, проведення тренувальних вправ, накопичення даних про розвиток навчального процесу". Інформаційні технології є наслідком впровадження у вітчизняну дидактику такого виду навчання, як комп'ютерне навчання. Через призму умінь В. Чайка трактує і цілі навчання, що вирішуються за допомогою інформаційних технологій. На його думку, вони зводяться до "формування вміння працювати з інформацією, здатності до пошуку, вміння приймати оптимальне рішення, цілісності інформаційного забезпечення". Оптимальне поєднання індивідуальної та групової роботи, підтримка психологічного комфорту, принципи адаптивності та оптимального управління є концептуальними положеннями інформаційних технологій [13].

Позиціонування інформаційно-освітніх технологій є надзвичайно цікавим. У багатьох наукових галузях педагогічна технологія сама є предметом дослідження. Педагогічна технологія зараз розуміється як послідовна система дій, пов'язаних з вирішенням педагогічних завдань, або як планомірне і послідовне здійснення заздалегідь спроектованого педагогічного процесу на практиці. З точки зору загального напрямку нашого дослідження цікавим є визначення освітньої технології, прийняте Асоціацією освітніх комунікацій і технологій США: освітня технологія - це складний, інтегративний процес, що включає людей, ідеї, інструменти і способи організації діяльності з аналізу проблем і управління вирішенням проблем, що охоплює всі аспекти набуття знань. Освітня технологія - це правомірна педагогічна діяльність, яка є реалізацією науково обґрунтованого проектування дидактичного процесу і є більш ефективною, ніж традиційні методи навчання. Будь-яка технологія є невід'ємною частиною освітнього процесу, і їй мають бути притаманні основні характеристики освітнього процесу [6].

Технології, що використовуються в сучасній дидактиці, можна згрупувати за спільними ознаками: рівнем використання (загальнопедагогічні, частково-методичні або предметні, локальні або модульні); науковим спрямуванням досвіду (асоціативно-рефлексивні, інтеріоризуючі, розвивальні, поведінкові та інше)); за особистісною спрямованістю (інформаційні (формування знань, умінь, навичок, компетенцій), операційні (спрямовані на формування способів розумових дій), евристичні (спрямовані на розвиток творчих компетенцій), прикладні (спрямовані на формування дієво-практичної сфери)); за типом модернізації традиційної системи освіти (технології активізації та інтенсифікації суб'єктів навчання, технології гуманізації та демократизації стосунків і взаємовідносин суб'єктів навчання, технології дидактичної реконструкції засобів навчання); за філософським спрямуванням (сцієнтизм, гуманізм, авторитаризм тощо) [1].

Деякі науковці стверджують, що оскільки освітньо-інформаційний процес завжди супроводжується обміном інформацією між викладачем і студентом, то в широкому розумінні всі освітні технології є інформаційними технологіями. Багато вчених поділяють думку, що в сучасному розумінні інформаційні технології, які використовуються в навчальному процесі, - це "освітні технології, які використовують спеціальні методи, програмні та технічні засоби (кіно-, аудіо- та відеотехніку, обчислювальну техніку, телекомунікаційні мережі) для обробки навчальної, навчально-методичної та навчально-пізнавальної інформації" [4].

Виходячи з вищесказаного, можна стверджувати, що інформаційні технології, які використовуються в освітньому процесі вищої школи, входять до складу освітніх технологій. М. Фіцула до найбільш поширених освітніх технологій, що використовуються в навчальному процесі вищої школи, відносить технологію диференційованого навчання, технологію проблемного навчання, ігрові та імітаційні технології, а також окремо розглядає цикл предметно-орієнтованих технологій. Серед різних напрямів новітніх освітніх технологій найбільш доцільними є технологія навчання у співпраці, метод проектів та багаторівневе навчання. Також нові педагогічні технології, які вже існують або ще розробляються науковцями та вчителями в надрах педагогічної практики, неможливі без широкого використання інформаційних технологій. Саме інформаційні технології дозволяють повною мірою розкрити педагогічні та дидактичні функції цих методів і реалізувати їх потенціал [12].

Серед широкого спектру характеристик технологій і технологічних процесів привертає увагу класифікація технологій "за напрямом модернізації традиційної системи", більшість з яких використовується для оновлення освітнього процесу закладів вищої освіти: 1) технологія гуманізації та демократизації освітніх відносин; 2) технологія активізації та інтенсифікації діяльності суб'єктів освітнього процесу; 3) технологія ефективності організації та управління освітнім процесом; 4) технологія вдосконалення методів і перепроектування дидактики; 5) технологія використання методів етнодидактики, наближених до природи. Сучасне суспільство характеризується процесом використання інформаційних ресурсів як суспільного продукту в контексті WWW, що дозволяє отримати доступ до інформації без суттєвих обмежень за обсягом і швидкістю передачі інформації [10].

В. Чайка аналізує найбільш поширені освітні технології в практиці педагогічних закладів середньої і вищої освіти, акцентуючи увагу на навчальних цілях кожної з представлених технологій, їх концептуальних положеннях і характеристиках методик, що використовують конкретні освітні технології. Серед найбільш поширених технологій В. Чайки можна виділити такі: технологія індивідуалізації навчання, технологія програмованого навчання, технологія блочного навчання, технологія модульного навчання, технологія укрупнення навчальних одиниць, технологія розвивального навчання, технологія оптимізації навчального потоку [13].

Використання сучасних освітніх технологій, оскільки ІТ-інструменти певною мірою активізують використання широкого спектру інноваційних педагогічних технологій, виступають інструментом традиційного навчання тощо, сприяє всебічному оновленню освітнього процесу у вищій школі.

Сучасні студенти, як правило, використовують ноутбуки, нетбуки, планшети та телефони у своїй повсякденній навчальній діяльності. Освітні системи насичуються новітніми інформаційними продуктами та використовують новітні мультимедійні технології, тобто матеріали, які містять у своїй структурі різні види інформації, такі як текст, аудіо, відео та анімаційні елементи. Використання сучасних інформаційних технологій у вищій освіті вимагає мультимедійної обізнаності [8].

Активне включення ресурсів і активізація новітніх можливостей Інтернету представляють новий напрямок у застосуванні інформаційних технологій у навчальному середовищі вищої освіти. Нова система комунікації докорінно трансформує навчальне середовище і базується на активному використанні ресурсів та активізації новітніх можливостей Інтернету. Простір і час, фундаментальні виміри людського життя, радикально трансформуються новою комунікаційною системою. Простір потоків замінює простір місця, оскільки місця позбавляються свого культурного, історичного та географічного значення і реінтегруються у функціональні мережі або образні колажі. Нова система комунікації розмиває час: минуле, теперішнє і майбутнє можуть бути запрограмовані на взаємодію в одному повідомленні. Нова культура базується на просторі потоків і позачасовому часі. Це культура

реальної віртуальності, де вигаданий світ є фікцією в процесі його створення, накладаючись і вбираючи в себе розмаїття можливостей для передачі в історії систем відображення [3].

В інформаційному суспільстві дедалі важливішим стає вміння користуватися інформаційними фільтрами, які допомагають сприймати та обробляти надмірні обсяги інформації. Сучасні комп'ютерні програми здатні виконувати роль таких фільтрів, розширюючи можливості людського мислення. Оскільки формування інтелектуального капіталу зумовлене якісним зростанням знань, сучасна вища освіта покликана не стільки передавати знання, вчити їх обробляти і накопичувати, скільки конструювати нове знання, виконувати своєрідну "інженерну" функцію щодо новітньої інформації. Своєчасний та ефективний обмін інформацією (оскільки цінність інтелектуальних ресурсів, на відміну від матеріальних, різко зростає при їх інтенсивному використанні), вдосконалення методів управління інформацією, своєчасне оновлення технічних навичок тощо. Прогресивна трансформація традиційних форм освіти, її персоналізація, можливість участі в якості суб'єктів у новітніх інформаційно-комп'ютерних продуктах, трансформація цілей освіти (від накопичення знань "про всяк випадок" до набуття знань як особистого і продуктивного капіталу), необхідність досягнення новітніх когнітивних освітніх результатів (латеральне мислення, толерантність, розвиток уяви, креативність), потреба в оволодінні метасистемами, які уможливлюють освоєння новітніх когнітивних технологій у спектрі розв'язання конкретної наукової проблеми [2].

Інформаційні технології, що базуються на сучасному комп'ютерному та мультимедійному обладнанні, відкривають нові можливості для впровадження нових форм навчання: дистанційне навчання набуває нового змісту, он-лайн консультації та спільна робота над навчальними та дослідницькими проектами на основі активізації можливостей Інтернету вже стали частиною практики вищої освіти, з'являється можливість організації спільних проектів студентів з різних університетів та різних країн, обміну досвідом викладачів, студентів та дослідників. У тестуванні знань студентів та модулях моніторингу активно використовуються сплайнові моделі [14].

Базуючись на програмних продуктах широкого спектру призначення, система вищої освіти завжди була дуже відкритою до впровадження інформаційних технологій у навчальний процес. Навчальні заклади успішно використовують різні програмні пакети. Деякі з них є відносно доступними (текстові та графічні редактори, інструменти для роботи з електронними таблицями та підготовки комп'ютерних презентацій), інші - складними, а іноді й вузькоспеціалізованими (системи програмування та управління базами даних, пакети символьної математики та статистичної обробки). Деякі цікаві програмні продукти були розроблені для педагогічних потреб освітнього сектору, щоб допомогти студентам опанувати конкретні предмети. Використання бібліотечних ресурсів стало звичним явищем [9].

Все більша кількість студентів та викладачів закладів вищої освіти опанували хмарні технології, які вже стають одним з найпоширеніших способів використання ІТ у світі. У найближчому майбутньому "природні інтерфейси користувача" стануть ще більш вживаними, оскільки кількість і вибір "розумних" пристроїв для роботи з інформацією, що зберігається в "хмарі", збільшується [7].

Поряд з перевагами інформаційних технологій, науковці вказують на низку недоліків та небезпек, пов'язаних з реаліями використання інформаційних технологій у практиці сучасної вищої освіти, серед яких можна виділити наступні:

- стандартизація та стереотипізація перенесення форм і видів "паперових" підручників в електронну версію на комп'ютері;
- вузькість (однобічність) представлення навчального матеріалу в обсязі конкретного підручника (як правило, електронного) з певної дисципліни та предмета (циклу предметів), який викладач заклав у зміст програмного забезпечення;
- функціонування комп'ютерного механізму в рамках обмеженої програми, що передбачає виконання низки специфічних, часто стандартних (тобто стереотипних) дій, які, як правило, перешкоджають розвитку творчого, індивідуального дослідницького мислення. (Оскільки комп'ютер не може виступати в ролі оптимального співрозмовника, цей аспект має негативний вплив переважно на викладання гуманітарних дисциплін);
- відсутність універсальності навчального матеріалу, єдиного програмного забезпечення для всіх навчальних закладів, кожен з яких має свою специфіку навчання та професіоналізації;
- брак "живого" (інтонаційного, з комплексом невербальних впливів) спілкування та взаємодії з суб'єктами, з практичним досвідом;
- надмірна теоретизація практичних знань, стереотипізація розумових процесів (як правило, щоб отримати правильну відповідь, користувач повинен відповідати за певним шаблоном); підвищене зорове та емоційне навантаження користувача через електромагнітне випромінювання від комп'ютерної техніки;
- залежність роботи комп'ютерних та мультимедійних систем від типу використовуваних електронних носіїв тощо.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У цій статті було розглянуто використання інформаційних технологій у процесі формування навичок самостійної освітньої діяльності здобувачів вищої освіти. Дослідження показали, що інформаційні технології мають значний потенціал у поліпшенні якості освіти та розвитку самостійних навичок студентів.

Перш за все, використання інформаційних технологій у процесі формування навичок самостійної освітньої діяльності здобувачів вищої освіти забезпечує широкий доступ до різноманітної інформації. Інтернет та електронні ресурси стають важливим джерелом знань, що дозволяє студентам самостійно здобувати і оновлювати інформацію в будь-який зручний для них час і місце. Це допомагає розвивати навички пошуку, відбору та аналізу інформації, а також критичного мислення.

По-друге, інформаційні технології дозволяють створювати інтерактивне навчальне середовище, де студенти можуть активно взаємодіяти з матеріалами і виконувати практичні завдання. Використання комп'ютерних програм, веб-платформ та мультимедійних матеріалів сприяє підвищенню зацікавленості та мотивації студентів до навчання, а також розвиває їхні творчі навички.

Крім того, інформаційні технології сприяють розвитку комунікативних навичок здобувачів вищої освіти. Застосування електронної пошти, форумів, соціальних мереж та інших комунікаційних інструментів дозволяє створювати віртуальні спільноти, де студенти можуть обмінюватися думками, досвідом та взаємодіяти з однолітками та викладачами з усього світу.

Незважаючи на досягнуті успіхи використання інформаційних технологій у процесі формування навичок самостійної освітньої діяльності здобувачів вищої освіти, ще залишається багато питань, які потребують подальшого дослідження.

Одним з напрямків подальших досліджень може бути вивчення ефективних стратегій використання інформаційних технологій у процесі навчання. Розробка оптимальних методик, програм та платформ допоможе максимально використовувати потенціал інформаційних технологій для покращення результатів навчання та формування навичок самостійної освітньої діяльності.

Крім того, важливим аспектом є вивчення впливу використання інформаційних технологій на когнітивний розвиток студентів. Дослідження можуть спрямовуватись на вивчення впливу інформаційних технологій на пам'ять, увагу, мислення та інші когнітивні процеси здобувачів вищої освіти.

Також варто дослідити можливості індивідуалізації навчання за допомогою інформаційних технологій. Розробка персоналізованих програм навчання, враховуючи індивідуальні особливості та потреби студентів, може сприяти більш ефективному формуванню навичок самостійної освітньої діяльності.

Отже, дослідження використання інформаційних технологій у формуванні навичок самостійної освітньої діяльності здобувачів вищої освіти відкривають широкі перспективи для поліпшення якості освіти та розвитку студентів. Подальші дослідження у цій області допоможуть удосконалити методики та програми, а також зрозуміти глибше вплив інформаційних технологій на процес навчання та розвитку здобувачів вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Алєксєєва С., Арістова Н., Малихін О., Попов Р. Дидактичні форми організації освітнього процесу сучасного закладу освіти. *Актуальні питання у сучасній науці*. *Серія «Педагогіка»* № 1(1). 2022. С. 339-348.
2. Биков В. Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання:* електронне наукове фахове видання URL: http://appsychology.org.ua/data/jrn/v8/i10/7.pdf
3. Бойко Н. І. Організація самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів в умовах застосування інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – «теорія і методика професійної освіти». К.: 2008. 27 с.
4. Вернидуб Р. М. Інформаційно-освітнє середовище як чинник забезпечення якості професійної підготовки педагогічних кадрів. *Вища освіта України,* 2012. № 2. С. 75–79.
5. Гриценко, І. С. Феноменологічний аналіз самостійної роботи студентів як провідної форми організації самостійної освітньої діяльності у вищій школі. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*, 2017, 77 (2): С. 41-46.
6. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Козяр М. М. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті. Львів, 2012. 506 с.
7. Захарова Г. Б. Сучасні різновиди контролю на ґрунті використання інформаційних технологій при підготовці майбутніх вчителів. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути [зб. наук. пр.]: матеріали IV міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції (Київ, 15 травня 2020 р.)*. Київ, 2020. С. 191-195.
8. Малихін, О. В., Ярмолчук, Т. М. Перспективи розвитку цифрової компетентності викладачів за допомогою 3d віртуального навчального середовища в системі безперервної освіти як основа успішної професійної діяльності. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Соціально-педагогічна,* 2020. Вип. 34. С. 123-134.

9. Морзе Н. В. Моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі. *Інформаційні технології і засоби навчання:* електронне наукове фахове видання URL: http://www.ime.edu-ua.net/em6/emg.
10. Нужна С. А. Методичні засади поточного контролю знань засобами інформаційних технологій. *Гуманітарний вісник : Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору.* К.: Гнозис, 2012. Вип. II (35). С. 518–526.
11. Пшенична І. С. Інтенсифікація управління самостійною освітньою діяльністю студентів гуманітарних спеціальностей. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2022. Том 3, № 56. С. 156-162
12. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. К.: Академвидав, 2010. 456 с.
13. Чайка В. М. Основи дидактики : тексти лекцій та завдання для самоконтролю : навч. посіб. Тернопіль: Астон, 2002. 244 с.
14. Шелевицький І. В. Дубан Р. М. Сплайн-моделі в тестових вимірюваннях знань. *Рідна школа*, 2010. № 7–8. С. 11–13.

References

1. Alieksieieva S., Aristova N., Malykhin O., Popov R. Dydaktychni formy orhanizatsii osvitnoho protsesu suchasnoho zakladu osvity. Aktualni pytannia u suchasnii nautsi. Seriia «Pedahohika» № 1(1). 2022. S. 339-348.
2. Bykov V. Yu. Suchasni zavdannia informatyzatsii osvity. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia: elektronne naukove fakhove vydannia URL: http://appsychology.org.ua/data/jrn/v8/i10/7.pdf
3. Boiko N. I. Orhanizatsiia samostiinoi roboty studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv v umovakh zastosuvannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ped. nauk : spets. 13.00.04 – «teoriia i metodyka profesiinoi osvity». K.: 2008. 27 s.
4. Vernydub R. M. Informatsiino-osvitnie seredovyshche yak chynnyk zabezpechennia yakosti profesiinoi pidhotovky pedahohichnykh kadriv. Vyshcha osvita Ukrainy, 2012. № 2. S. 75–79.
5. Hrytsenko, I. S. Fenomenolohichnyi analiz samostiinoi roboty studentiv yak providnoi formy orhanizatsii samostiinoi osvitnoi diialnosti u vyshchii shkoli. Zbirnyk naukovykh prats Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Pedahohichni nauky, 2017, 77 (2): S. 41-46.
6. Hurevych R. S., Kademiia M. Yu., Koziar M. M. Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v profesiinii osviti. Lviv, 2012. 506 s.
7. Zakharova H. B. Suchasni riznovydy kontroliu na grunti vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii pry pidhotovtsi maibutnikh vchyteliv. Suchasni vyklyky i aktualni problemy nauky, osvity ta vyrobnytstva: mizhhaluzevi dysputy [zb. nauk. pr.]: materialy IV mizhnarodnoi naukovopraktychnoi internet-konferentsii (Kyiv, 15 travnia 2020 r.). Kyiv, 2020. S. 191-195.
8. Malykhin, O. V., Yarmolchuk, T. M. Perspektyvy rozvytku tsyfrovoi kompetentnosti vykladachiv za dopomohoiu 3d virtualnoho navchalnoho seredovyshcha v systemi bezperervnoi osvity yak osnova uspishnoi profesiinoi diialnosti. Zbirnyk naukovykh prats Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiienka. Seriia: Sotsialno-pedahohichna, 2020. Vyp. 34. S. 123-134.
9. Morze N. V. Modeli efektyvnoho vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh ta dystantsiinykh tekhnolohii navchannia u vyshchomu navchalnomu zakladi. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia: elektronne naukove fakhove vydannia URL: http://www.ime.edu-ua.net/em6/emg.
10. Nuzhna S. A. Metodychni zasady potochnoho kontroliu znan zasobamy informatsiinykh tekhnolohii. Humanitarnyi visnyk : Vyshcha osvita Ukrainy u konteksti intehratsii do yevropeiskoho osvitnoho prostoru. K.: Hnozys, 2012. Vyp. II (35). S. 518–526.
11. Pshenychna I. S. Intensyfikatsiia upravlinnia samostiinoiu osvitnoiu diialnistiu studentiv humanitarnykh spetsialnostei. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, 2022. Tom 3, № 56. S. 156-162
12. Fitsula M. M. Pedahohika vyshchoi shkoly. K.: Akademvydav, 2010. 456 s.
13. Chaika V. M. Osnovy dydaktyky : teksty lektsii ta zavdannia dlia samokontroliu : navch. posib. Ternopil: Aston, 2002. 244 s.
14. Shelevytskyi I. V. Duban R. M. Splain-modeli v testovykh vymiriuvanniakh znan. Ridna shkola, 2010. № 7–8. S. 11–13.